

Eläinten terveys ja lääkitseminen -yksikkö

Anvisning för rengöring och desinficering av transportmedel och utrustning inom restriktionszonen för IHN eller VHS

Rengöring och desinficering av transportmedel och utrustning inom restriktionszonen för IHN eller VHS

Dessa anvisningar är till för att vägleda odlare och transportörer av fisk och fiskprodukter, samt andra aktörer inom näringen, för rengöring och desinficering av transportmedel och utrustning då fisk eller könsceller av sådan förflyttats till eller från restriktionszonen för IHN eller VHS.

Samtliga anvisningar gällande rengöring och desinficering av de transportmedel och den utrustning som använts för transport av fisk gäller även transport av könsceller av fisk.

Rengöring av sumpbåt som används för transport av levande fisk till restriktionszonen

För transport av levande fisk används en s.k. sumpbåt. Vid transport av levande fisk till restriktionszonen med hjälp av sumpbåt, bör båten rengöras och desinficeras efter varje besök till restriktionszonen (se Rengöring och desinficering). Ifall fisk transporteras med sumpbåt i flera omgångar från en anläggning som befinner sig utanför restriktionszonen till en anläggning innanför restriktionszonen, rekommenderas att samtliga fiskar förflyttas från avgångsplatsen till restriktionszonen innan avgångsanläggningens utrustning rengörs och desinficeras.

Efter rengöringen och desinficeringen bör anläggningen hållas tömd så länge som möjligt. Vid låga vattentemperaturer kan virus bevara under en längre tid än vid höga vattentemperaturer. Vid svala vattentemperaturer (<15 °C) är det skäl att hålla anläggningen tömd på fisk i 6 veckor innan ny fisk tas in.

Vid efterföljande transporter mellan två anläggningar, från och till restriktionszonen, då rengöring och desinficering av sumpbåt enligt denna anvisning är omöjlig, kan rengöringsproceduren bearbetas och undantagstillstånd ansökas hos det lokala regionförvaltningsverket eller hos Ålands landskapsregering.

Rengöring av annat transportmedel efter transport av levande fisk till restriktionszonen

Fordon som använts för transport av levande fisk inom, till eller från restriktionszonen bör rengöras och desinficeras efter bruk. Även samtlig utrustning som varit i kontakt med fisk eller odlingsvatten bör rengöras och desinficeras (se Rengöring och desinficering).

Vid avgång från restriktionszonen kan rengöringen utföras inom restriktionszonen genom att spruta desinfektionsmedel på ytor och låta det verka under tillbakaresan. Rengöringen och desinficeringen kan även utföras utanför restriktionszonen ifall man försäkras sig om att eventuella smittämnen på fordonets yta inte sprids vidare i naturliga vatten med tvättvattnet.

Eläinten terveys ja lääkitseminen -yksikkö

Anvisning för rengöring och desinficering av transportmedel och utrustning inom restriktionszonen för IHN eller VHS

Transport av slaktad fisk, behandlad död fisk och slaktavfall från restriktionszonen

För livsmedelsproduktion avsedd slaktad och rensad fisk, samt andra biprodukter av fisk, kan transporteras bort från restriktionszonen. Transportutrustning som förs till restriktionszonen för enbart avhämtning av last behöver inte desinficeras före transport bort från restriktionszonen. Efter avlastning bör den utrustning som använts vid transport från restriktionszonen tvättas och desinficeras före en ny transport (se Rengöring och desinficering).

Vid transport av biprodukter av fisk (död fisk och slaktavfall) inom eller från restriktionszonen, bör fordon och annat transportmedel rengöras och desinficeras efter transporten. Lastning och avlastning bör utföras omsorgsfullt för att undvika stänk av biprodukterna på ytan av fordon och transportmedel eller i miljön. Vid efterföljande transporter till anläggningen för biprodukter, krävs ingen desinficering mellan transporter. Rengöringen och desinficeringen bör dock utföras innan fordonet och utrustningen används för avhämtning och transport av material från en annan avgångsplats.

Förflyttning av tom transportutrustning bort från restriktionszonen

Fordon, sumpbåt samt all transportutrustning inklusive lådor och apparatur som använts för transport av levande fisk eller fiskprodukter (död fisk och slaktavfall) inom restriktionszonen bör rengöras och desinficeras efter uttömning innan den förflyttas bort från restriktionszonen, eller omedelbart efter förflyttningen.

Transportlådor

Transportlådor, såsom styroxlådor eller annan utrustning, som använts inom restriktionszonen och som inte kan rengöras och desinficeras på ett ändamålsenligt sätt får inte returneras till en fiskodlings- eller rensningsanläggning.

Rengöring och desinficering

Rengöring och desinficering av transportmedel och -utrustning bör utföras på ett sådant avstånd från fiskodlings- och rensningsanläggningar och om möjligt även från naturliga vatten, så att eventuella smittämnen inte sprids vidare med tvättvattnet till vild eller odlad fisk eller på redan desinficerade redskap. Rengöringen och desinficeringen av sumpbåt bör utföras på öppet hav på avstånd från fiskodlingar på ett möjligast miljövänligt sätt.

Alla ytor på samtliga fordon, transportmedel och -material, slangar, skyddsutrustning och annan utrustning som varit i kontakt med avlastningspunkten eller bytesvattnet, ska tvättas rena innan de desinficeras.

Eläinten terveys ja lääkitseminen -yksikkö

Anvisning för rengöring och desinficering av transportmedel och utrustning inom restriktionszonen för IHN eller VHS

Rengöringen ska utföras med vatten med en temperatur på minst +60 °C och helst med ett alkaliskt tvättmedel. **Rengöringen bör ske omsorgsfullt, eftersom desinfektionsmedel inte fungerar på smutsiga ytor.** För tvätt brukas lämplig borste, kraftig dusch, tvättmedel och varmt vatten eller tvättmaskin. All synlig smuts bör tvättas bort. Tvättmedlet ska sköljas väl och ytorna tillåtas att torka innan desinficeringen.

Efter rengöring besprutas alla ytor med ett desinfektionsmedel som är effektivt mot IHN/VHS-virus och tillåts verka enligt produktens rekommenderade verkningstid. Desinficering med till exempel het ånga är också en lämplig metod. IHN-viruset är känsligt för värme, torka samt de flesta desinfektionsmedlen. Exempel på desinficeringsmedel som förintar IHN/VHS-viruset framgår ur tabell 1. Även andra desinfektionsmedel, -metoder och -tider än de som räknats upp i tabell 1 kan användas, ifall de är effektiva mot IHN/VHS-viruset (d.v.s. mot höljeförsedda virus). Vid bruk av desinfektionsmedel ska tillverkarens anvisningar och säkerhetsföreskrifter alltid följas.

Vid rengöring och desinficering av utrymmen och redskap avsedda för livsmedelsproduktion bör lämpliga tvätt- och desinfektionsmedel användas.

Rengöringen och desinficeringen kan påbörjas inom restriktionszonen så att utrustningen tvättas och torkas varefter desinfektionsmedlet sprutas på ytorna och medlet tillåts verka hela returresan. Rengöringen och desinficeringen kan även utföras utanför restriktionszonen ifall man försäkras sig om att eventuella smittämnen på ytan av transportmaterial, redskap och skyddsklädsel inte sprids vidare i naturliga vatten med tvättvattnet.

Vi rekommenderar att bokföringen över transportmaterialen kompletteras med följande uppgifter:

1. Tvätt- och desinficeringsstället
2. Datum och klockslag för rengöringen och desinficeringen
3. Fordonets (och släpvagnens) registernummer
4. Ämnena som använts för tvätt och desinficering (handelsnamn och aktiv substans) och brukslösningens styrka i procent samt verkningstiderna

Bör observeras vid bruk av desinfektionsmedel:

- Målet som ska desinficeras bör vara möjligast ren och torr.
- Välj ett desinfektionsmedel för rätt ändamål (t.ex. för lokaler avsedda för livsmedelshandtering).
- Produkten bör användas enligt bruksanvisningen (bl.a. temperatur och verkningstid)
- Följ säkerhetsföreskrifterna och använd lämplig skyddsutrustning.
- Preparatet bör vara avsett för desinfektion av rätt material!
- Desinfektionsproceduren bör inte medföra onödig miljöbelastning.
- Vid bruk av flera olika preparat, försäkra dig om att de olika preparaten inte hämmar varandras desinficerande effekt.

Eläinten terveys ja lääkitseminen -yksikkö

Anvisning för rengöring och desinficering av transportmedel och utrustning inom restriktionszonen för IHN eller VHS

- Vid utspädning av preparat, använd brukslösningen så fort som möjligt.
- Om möjligt, utför desinficeringen och förvaringen av desinfektionsmedlen vid temperatur över 10 °C. Desinfektionsmedlen är nödvändigtvis inte effektiva vid lägre temperaturer eller kan ha en längre verkningstid.

Tvätt- och desinficeringsmedel kan beställas av importören eller tillverkaren. Kontrollera kontakt- och beställningsuppgifterna från produktens hemsida. Somliga preparat kan köpas från lantbrukshandel eller på apotek.

Tabell 1. Exempel på metoder som förintar IHN/VHS-viruset. Beakta säkerhetsanvisningarna.

Metod	Anmärkningar	Specifisering
Het ånga >100 °C	Ångans bör vara i direkt kontakt med ytan som ska desinfekteras.	Vid upphettning av stora redskap såsom nät, observera att redskapets temperatur bör överstiga 100 °C.
Upphettning 60 °C	Minst en timme	Vid uppvärmning av stora redskap, observera att redskapets temperatur bör vara + 60 °C i minst en timme.
Torkning 20 °C	Minst 1 dygn	För svårtorkbar utrustning rekommenderas upphettning.
Aktiv substans	Anmärkningar	Exempel på handelsnamn och brukssyften*
Etanol 70-90 %	OBS! brandfarligt, observera brandsäkerhet.	Desinfektol P, ETA 700, Exitol 20P
Väteperoxid		F 268 Airol S, TEVAN Panox 200
Hypoklorit 0,1 % (natrium- eller kalciumhypoklorit)		Kloriitti Forte
Glutaraldehyd/Kvartära ammoniumföreningar	OBS! Inandning kan medföra allergiska- eller astmatiska symptom eller andningssvårigheter.	Parvocide H Plus, Brukshalt 2 %.
Andra desinfektionsmedel: (bör vara effektivt mot höljeförsedda virus såsom IHN).		Venno Vet 1 Super. Brukshalt 1 %. Virkon S. Brukshalt 1 %. Känsliga ytor, såsom mjuka metaller, galvaniserat järn samt plast- och gummimattor bör sköljas efter ca 30 minuter (korroderande).

*Produktinformationen är tagen från bruksanvisningen eller broschyrmaterialet av respektive produkt

Eläinten terveys ja lääkitseminen -yksikkö

Anvisning för rengöring och desinficering av transportmedel och utrustning inom restriktionszonen för IHN eller VHS

Lagstiftning

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) [2016/429](#) , djurhälsolagen

Jord- och skogsbruksministeriets förordning om bekämpning av djursjukdomar i kategorierna b och c ([327/2021](#))

Kommissionens delegerade förordning (EU) [2020/689](#)

Kommissionens delegerade förordning (EU) [2020/990](#) transport av vattenlevande djur

Den ikraftvarande lagstiftningen om djursjukdomar hittas på jord- och skogsbruksministeriets internetsidor:

<https://mmm.fi/sv/lagstiftning/veterinarlagstiftning/lagstiftning/d-register>

En myndighets verksamhet ska bygga på den befogenhet som föreskrivs i lag och lagen ska följas i myndighetens verksamhet. Myndighetens anvisningar är till sin rättsliga natur inte bindande för andra myndigheter eller företagare. I sista hand avgörs frågor som gäller tillämpandet av lagstiftningen av en domstol.